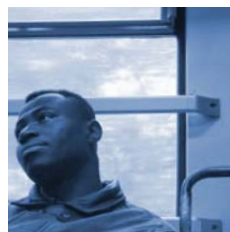

**Guide to
Equal
Treatment
in the Private Sector**

Rozpoznawanie przejawów dyskryminacji i sposoby jej zwalczania

**Dyskryminacja...
co możesz zrobić?**

Wspierany w ramach Wspólnotowego Programu
Działań na rzecz zwalczania dyskryminacji 2001-2006

Projekt „GET in” – „Wytyczne w sprawie równego traktowania osób w sektorze prywatnym” – skupia się na aktach dyskryminacji mających miejsce w obszarze publicznie dostępnych towarów i usług, obejmujących głównie przedsiębiorstwa prywatne. Projekt ten skupia się na sektorze handlu detalicznego, mieszkalnictwa, transportu publicznego, klubach nocnych (Niemcy i Polska) i usługach finansowych (Holandia). Typy dyskryminacji według Dyrektywy Komisji Europejskiej o Równym Traktowaniu (2000/43/EC) obejmują różnorodne sytuacje, poczynając od nierównego traktowania przez sprzedawców, obsługę klienta, przy przygotowywaniu i zawieraniu umów, aż po odmowę dostępu do pewnych świadczeń.

Celem projektu jest stymulowanie samodzielnego ustalania reguł po stronie dostawcy dóbr i usług, aby przeciwdziałała dyskryminacji rasowej. W rezultacie dialogu z odpowiednimi stowarzyszeniami i firmami, mają zostać wypracowane rekomendacje dla niedyskryminującego traktowania klientów oraz sposobów postępowania odpowiadających wymaganiom dyrektyw Komisji Europejskiej.

Niniejsza publikacja powstała przy wsparciu Programu działań Wspólnoty Europejskiej w zakresie zwalczania dyskryminacji (2001-2006). Został on powołany w celu wspierania skutecznego wdrażania nowych anty-dyskryminacyjnych przepisów UE. Trwający sześć lat Program skierowany jest do wszystkich podmiotów, które mogą pomóc w kształtowaniu właściwych i skutecznych przepisów prawnych i polityk anty-dyskryminacyjnych w państwach UE-25, EFTA oraz w krajach kandydujących.

Program ma trzy główne cele. Są nimi:

- Podnoszenie świadomości problemów związanych z dyskryminacją;
- Opracowanie instrumentów do skutecznej walki z dyskryminacją;
- Promowanie wartości leżących u podstaw walki z dyskryminacją.

Więcej informacji można uzyskać w Internecie:

http://europa.eu.int/comm/employment_social/fundamental_rights/index_en.htm

Treść niniejszej publikacji nie musi odzwierciedlać opinii lub stanowiska Dyrekcji Generalnej Komisji Europejskiej ds. Zatrudnienia i Spraw Społecznych. Ani Komisja Europejska, ani też żadna osoba działająca w jej imieniu nie są odpowiedzialne za ewentualne wykorzystanie informacji zawartych w niniejszej publikacji.

Definicja dyskryminacji

Według Dyrektywy Rady 2000/43/EC z dnia 29 czerwca 2000 r. dyskryminacja ma miejsce kiedy dana osoba traktowana jest gorzej niż inna osoba w podobnej sytuacji ze względu na swoje pochodzenie rasowe lub etniczne (dyskryminacja bezpośrednia) lub gdy pozornie neutralny przepis, kryterium lub praktyka mogą stawać w szczególnie niekorzystnej sytuacji osoby danego pochodzenia rasowego lub etnicznego w porównaniu do innych osób, chyba że taki przepis, kryterium lub praktyka są obiektywnie uzasadnione słusznym celem, a środki mające służyć osiągnięciu tego celu są odpowiednie i konieczne (dyskryminacja pośrednia).

Jakie mogą być przejawy dyskryminacji ze względu na rasę i pochodzenie etniczne?

Dyskryminacją w dostępie do dóbr i usług świadczonych publicznie jest m.in.:

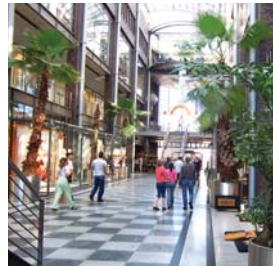
- odmowa sprzedaży towaru lub świadczenia usług przez sprzedawcę lub usługodawcę np. z powodu uprzedzeń rasowych.

Przejawami dyskryminacji ze względu na rasę lub pochodzenie etniczne mogą być także, m.in.:

- odmowa przyjęcia do pracy (zatrudnienia) osoby należącej do określonej mniejszości narodowej lub etnicznej, ze względu na przynależność do danej mniejszości, mimo że posiada ona równorzędne lub wyższe kwalifikacje w porównaniu z innymi kandydatami;
- odmowa wstępu osobie o odmiennym pochodzeniu etnicznym do restauracji, kawiarni, dyskoteki, hotelu, odmowa obsługi w banku, w salonie fryzjerskim;
- odmowa przyjęcia do szpitala, przychodni lub gabinetu lekarskiego motywowana pochodzeniem etnicznym;
- osiedlanie osób należących do mniejszości narodowych lub etnicznych w określonych miejscowościach lub w dzielnicach, określane mianem „gettoizacji”
- złe traktowanie, włączając w to naruszanie nietykalności cielesnej, kierowanie obraźliwych słów, wyśmiewanie z powodu przynależności rasowej lub etnicznej.

Osoby odmawiające sprzedaży towarów lub świadczenia usług, jeżeli odmowa miała u podłoża przyczyny rasowe lub etniczne, podlegają karze grzywny. Rażąco przypadki nierównego, dyskryminującego traktowania w dostępie do dóbr i usług, ze względu na rasę i pochodzenie etniczne, mogą być uznane za naruszenie dóbr osobistych osób dyskryminowanych. W takim wypadku osobie, której dobra osobiste naruszono, przysługuje ochrona prawna. Bierna postawa w takich sytuacjach jest przeszkodą w walce z dyskryminacją.

Zwalczanie różnych form dyskryminacji jest jednym z fundamentów demokratycznego państwa. Zasada równego i niedyskryminującego traktowania jest również jedną podstawowych norm prawa międzynarodowego. Została ona zawarta w Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, Międzynarodowym Pakcie Praw Obywatelskich i Politycznych oraz Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolnościach. W Polsce taka ochrona jest przewidziana w kilku aktach prawnych. Najważniejsze regulacje zawarte są w Konstytucji III RP z 1997 roku. Najbardziej szczegółowe przepisy antydyskryminacyjne dotyczą kwestii zatrudnienia i zawarte są w Kodeksie Pracy i Kodeksie Karnym, który przewiduje kary za przestępstwa z zakresu „mowy nienawiści”. Polski Kodeks Pracy oraz ustawa o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu zostały dostosowane do zaleceń dwóch Dyrektyw Europejskich dotyczących zwalczania dyskryminacji (2000/43/EC oraz 2000/78/EC). Równy dostęp do profesjonalnego poradnictwa zawodowego oraz szkoleń został natomiast zagwarantowany w Ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z 20 sierpnia 2004.

Pictures: © Gernot Krautberger, fux (2), Tom Davison, Gautier Willaume, Gencay Emin, Erick Jones, Elio Zoppi, Jason Smith, Garry Woo - Fotolia, Photocase, Pixelquelle, Hartmut Reiners

Przepisy chroniące przed dyskryminacją zawarte w polskim prawie:

Konstytucja RP z dnia 02 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.) wprowadza zakaz dyskryminacji rasowej stanowiąc, że wszyscy są równi wobec prawa, mają prawo do jednakowego traktowania przez władze publiczne oraz że nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny. Konstytucja zakazuje także istnienia partii politycznych i innych organizacji odwołujących się w swych programach do totalitarnych metod i praktyk działania nazizmu, faszystów i komunizmu, a także tych, których program lub działalność zakłada lub dopuszcza nienawiść rasową i narodowościową.

Ustawa z dnia 06 czerwca 1997 r. *Kodeks karny* (Dz. U. z 1997, Nr 88, poz. 553 z późn. zm.), zakazuje nawoływania do nienawiści oraz znieważania ze względu na różnice narodowościowe, etniczne, rasowe, wyznaniowe albo ze względu na bezwyznaniowość.

Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. *Kodeks pracy* (Dz. U. z 1998, Nr 21, poz. 94 z późn. zm.), zakazuje jakiegokolwiek dyskryminacji (bezpośredniej lub pośredniej) - w sferze zatrudnienia, w szczególności ze względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, rasę, narodowość, przekonania, zwłaszcza polityczne lub religijne, oraz przynależność do związków zawodowych. Ustawa zawiera również gwarancje przestrzegania tego zakazu.

Inne regulacje prawne dotyczące dyskryminacji:

- Ustawa z dnia 04 listopada 2004 r. o *mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym* zakazuje dyskryminacji wynikającej z przynależności do mniejszości i stanowi, że organy władzy publicznej są obowiązane podejmować odpowiednie środki w celu popierania pełnej i rzeczywistej równości w sferze życia ekonomicznego, społecznego, politycznego i kulturalnego pomiędzy osobami należącymi do mniejszości, a osobami należącymi do większości oraz do ochrony osób, które są obiektem dyskryminacji, wrogości lub przemocy, będących skutkiem ich przynależności do mniejszości.
- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o *Policji* (Dz. U. z 2002, Nr 7, poz. 58 – tekst jednolity), która stanowi, że Policja może pobierać, przetwarzać i wykorzystywać w celach śledczych i identyfikacyjnych informacje, w tym dane osobowe, ujawniające rasę lub pochodzenie etniczne, poglądy polityczne, przekonania religijne itd.
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o *promocji zatrudnienia* i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2004, Nr 99, poz. 1001), która zakazuje dyskryminacji m. in. z przyczyn rasy i narodowości.
- Ustawa z dnia 12 kwietnia 2001 r. *Ordynacja wyborcza do Sejmu RP i do Senatu RP* (Dz. U. z 2001, Nr 46, poz. 499), która przewiduje zwolnienie komitetów wyborczych utworzonych przez organizacje mniejszości narodowych z wymogu przekroczenia 5 % progu wyborczego.
- Ustawa z dnia 7 października 1999 r. o *języku polskim* (Dz. U. z 1999, Nr 90, poz. 999), która stanowi, że zawarte w niej przepisy nie naruszają praw mniejszości narodowych i etnicznych.
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o *systemie oświaty* (Dz. U. z 1991, Nr 95, poz. 425) stanowiąca, że szkoły i placówki publiczne umożliwią uczniom podtrzymywanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej, językowej i religijnej, a w szczególności naukę języka i w języku ojczystym oraz naukę własnej historii i kultury.
- Ustawa z dnia 29 grudnia 1992 r. o *radiofonii i telewizji* (Dz. U. z 2001, Nr 101, poz. 1114 – tekst jednolity) stanowiąca, że programy publicznej radiofonii i telewizji powinny uwzględniać potrzeby mniejszości narodowych i grup etnicznych.

- Ustawa z dnia 27 czerwca 1997 r. o *partiach politycznych* (Dz. U. z 2001, Nr 79, poz. 857 – tekst jednolity) przewiduje możliwość wystąpienia przez sąd rejestrujący partię polityczną do Trybunału Konstytucyjnego z wnioskiem o zbadanie zgodności celów partii politycznej z Konstytucją.
- Ustawa z dnia 1 sierpnia 1997 r. o *Trybunale Konstytucyjnym* (Dz. U. z 1997, Nr 102, poz. 643) stanowi, że Trybunał orzeka w sprawach m. in. zgodności z Konstytucją celów lub działalności partii politycznych.
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o *cudzoziemcach* (Dz. U. z 2003, Nr 128, poz. 1175) regulująca m.in. zasady i warunki wjazdu, przejazdu pobytu i wyjazdu cudzoziemców z terytorium RP.
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o *udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej* (Dz. U. z 2003, Nr 128, poz. 1176) określająca zasady, warunki i tryb udzielania cudzoziemcom ochrony na terytorium RP.
- Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o *chorobach zakaźnych i zakażeniach* (Dz. U. z 2001, Nr 126, poz. 1384) określa prawa i obowiązki cudzoziemców w zakresach dotyczących bezpieczeństwa epidemiologicznego.
- Ustawa z dnia 23 stycznia 2003 r. o *powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia* (Dz. U. Nr 45, poz. 391 z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 16 kwietnia 2003 r. o zmianie ustawy o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia oraz o zmianie ustawy o zasadach uznawania nabytych w państwach członkowskich UE kwalifikacji do wykonywania zawodów regulowanych oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 2004 Nr 93, poz. 892), określają sposób finansowania świadczeń zdrowotnych dla cudzoziemców.
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o *pomocy społecznej* (Dz. U. z 2004, Nr 64, poz. 593), która zawiera Rozdział 5 dotyczący integracji uchodźców.

wybrane regulacje prawne cytowane za www.mswia.gov.pl

Jak powinna wyglądać pomoc osobom, które padły ofiarami dyskryminacji?

Zachować spokój: nawet jeśli osoba ta uważa, że została urażona jej duma i czuje się sprowokowany/a on/ona powinna zachować spokój. Wybuch gniewu lub konflikt słowny mogą tylko pogorszyć sytuację. Zamiast tego, powinno się poradzić ofierze aby:

- pisemnie opisała akt dyskryminacji (np. kto uczestniczył w tym zdarzeniu, wypowiedzi tych osób, sytuacje kiedy inna osoba była traktowana lepiej niż ofiara);
- zachowała materiały związane ze sprawą, np. treść ogłoszeń, materiały reklamowe, ulotki itp.;
- sprawdziła czy są świadkowie lub czy są też inne osoby, które czują się dyskryminowane (należy poprosić o kontakt do tych osób, starać się przekonać aby i one pisemnie opisały zdarzenie)

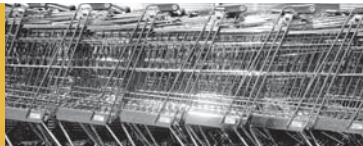
Jeśli mamy do czynienia z dyskryminacją w sektorze prywatnym, ofiara powinna sprzeciwić się takiemu traktowaniu i poinformować sprawcę o gotowości do podjęcia kroków prawnych w przypadku dalszej dyskryminacji.

W każdym wypadku, ofiara dyskryminacji powinna być poinformowana iż każdy, kto czuje się dyskryminowany powinien zgłosić taki przypadek na policję, do sądu lub do prokuratury. Organy ścigania mają obowiązek zająć się tą sprawą “z urzędu” i rozpocząć odpowiednią procedurę. Kiedy naruszone zostały prawa lub wolności zagwarantowane w konstytucji, osoba poszkodowana może także złożyć skargę do Rzecznika Praw Obywatelskich. Instytucje te nie mogą odmówić przyjęcia zgłoszenia o przestępstwie.

Jako, że dyskryminacja jest ścigana “z urzędu”, w razie gdyby organy ścigania odmawiały wszczęcia postępowania lub je umorzyły, ofiara ma prawo wystąpić do sądu osobiście. Pozew złożony przez ofiarę musi być w tym wypadku przygotowany i podpisany przez prawnika. W takim wypadku, warto zasięgnąć porady prawnej lub zwrócić się o pomoc do organizacji zajmujących się problemem dyskryminacji. Poniżej prezentujemy listę instytucji, z którymi warto się ewentualnie skontaktować.

Organy państwowe zajmujące się m.in. ochrona praw imigrantów i mniejszości

**Zespół ds. Monitorowania Rasizmu i Ksenofobii
Biuro Departament Wyznań Religijnych oraz Mniejszości
Narodowych i Etnicznych
Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji
ul. Batorego 5, 00-591 Warszawa
tel.: (0-22) 60 115 48, 60 141 36, fax: (0-22) 60 116 96
zespol.rasizm.dw@mswia.gov.pl,
www.mswia.gov.pl**

Rzecznik Praw Obywatelskich

Al. Solidarności 77, 00-090 Warszawa

tel.: (0-22) 551 77 60, 811, 832, fax: (0-22) 827 64 53

www.brpo.gov.pl

Urząd ds. Repatriacji i Cudzoziemców

Warszawa 00-564, ul. Koszykowa 16

tel: (22) 622 80 15, 627 06 78; fax: (22) 845 49 80

www.uric.gov.pl

Organizacje konsumenckie:**Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów**

Plac Powstańców Warszawy 1

00-950 Warszawa

tel.: (22) 55 60 800

uokik@uokik.gov.pl

Federacja Konsumentów

Pl. Powstańców Warszawy 1

00-030 Warszawa

tel. (22) 827 11 73

fax.: (22) 827 90 59,

sekretariat@federacja-konsumentow.org.pl

Inspekcja Handlowa

Pl. Powstańców Warszawy 1

00-950 Warszawa

skr. pocztowa 247

sekretariat@giih.gov.pl

Organizacje pozarządowe zajmujące się m.in. udzielaniem pomocy prawnej**Helsińska Fundacja Praw Człowieka**

ul. Zgoda 11, 00-018 Warszawa

tel.: (48 22) 828 10 08, 828 69 96, 556 44 40

fax: (48 22) 556 44 50

hfhr@hfhrpol.waw.pl

strona internetowa: www.hfhrpol.waw.pl

Amnesty International

ul. Piękna 66a, lokal 2, I piętro, 00-672 Warszawa

tel./fax: (0-22) 827 60 00

amnesty@amnesty.org.pl

www.amnesty.org.pl

Stowarzyszenie Interwencji Prawnej

Al 3 Maja 12 lok 510

00-391 Warszawa

(22) 621-51-65

interwencja-prawna@o2.pl

www.interwencjaprawna.pl

Klinika Prawa - Studencki Ośrodek Pomocy Prawnej**Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego**

Warszawa 00-071, Krakowskie Przedmieście 26/28

Tel.: (22) 552 08 11 tel./fax: (22) 552 43 18

klinika@wpia.uw.edu.pl

Sekcja Praw Człowieka Uniwersyteckiej Poradni Prawnej UJ

Kraków 30-033, Plac Inwalidów 4

tel/fax: (12) 633 37 96

biuro@ujhrc.org

www.ujhrc.org

**United Nations High Commissioner for Refugees,
Oddział w Warszawie**

Warszawa 00-556, al. Róż 2
tel: (22) 628 69 30, 625 61 46; fax: (22) 625 61 24
polwa@unhcr.org
www.unhcr.pl

Otwarta Rzeczpospolita

Stowarzyszenie przeciw Antysemityzmowi i Ksenofobii
ul. Krakowskie Przedmieście 16/18 lok. 1, 00-325 Warszawa
tel./fax: (0-22) 828 11 21
otwarta.rzeczpospolita@poczta.gazeta.pl
www.or.icm.edu.pl

Związek Biur Porad Obywatelskich

ul. Śniadeckich 12/16 m 17, 00-656 Warszawa
tel.: (0-22) 622 55 54, fax: (0-22) 622 55 53
(informacja o regionalnych biurach w całym kraju)
zbpo@zbpo.org.pl
www.zbpo.org.pl

Stowarzyszenie na Rzecz Integracji i Ochrony Cudzoziemców „PROXENIA“

ul. Omulewska 24, lok. D-2
04-128 Warszawa
Adres do korespondencji:
ul. Bachmacka 4 m. 5
02-647 Warszawa
tel. 0608 298 622, 0603 958 322

Stowarzyszenie Praw Człowieka im. Haliny Nieć

ul. Sobieskiego 7/3
Kraków
office@niecassociation.org
www.niecassociation.org

Stowarzyszenie Małżeństw Polaków z Obcokrajowcami

ul. Stoigniewa 25c/2
81- 256 Gdynia
obcokrajowcy@op.pl
www.obcokrajowcy.republika.pl

**Caritas Polska - Centra Pomocy Migrantom i Uchodźcom
(Caritas Help Centers for Migrants and Refugees)**

Białystok 43-200, ul. Warszawska 32

tel/fax: (85) 732 55 53
migranci-bialystok@caritas.pl

Lublin 20-950, ul. Prymasa Stefana Wyszyńskiego 2

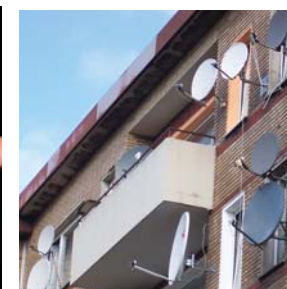
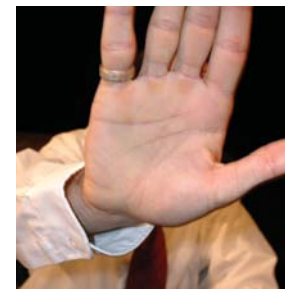
tel: (81) 743 71 86
migranci-lublin@caritas.pl

Warszawa 00-322, ul. Krakowskie Przedmieście 62

tel. (22) 826 99 10
migranci-waw@caritas.pl

Zgorzelec 59-900, ul. Księdza Domańskiego 12

tel: (75) 771 65 61
migranci-zgorzelec@caritas.pl
www.caritas.pl

Institucje zajmujące się badaniem zjawiska migracji i inicjowaniem debaty na temat wielokulturowości:

Centrum Stosunków Międzynarodowych

Centrum jest niezależnym, pozarządowym ośrodkiem zajmującym się polską polityką zagraniczną. Program Migracje i Bezpieczeństwo Wewnętrzne koncentruje swoją działalność wokół problemów związanych z budową europejskiej przestrzeni wolności, prawa i sprawiedliwości (AFSJ) oraz na tematyce migracyjnej.

www.csm.org.pl

Institut Spraw Publicznych

Program Migracji i Polityki Wschodniej skupia się na problematyce związanej z swobodnym przepływem siły roboczej, pracą cudzoziemców w Polsce oraz na tematyce granic i Schengen. Inne zagadnienia podejmowane przez Instytut obejmują: dyskryminację instytucjonalną, integrację uchodźców, migracje powrotne i repatriację w Europie Środkowej.

www.isp.org.pl

Institut Pracy i Spraw Socjalnych

Institut Pracy i Spraw Socjalnych jest placówką naukową podlegającą Ministerstwu Pracy i Polityki Społecznej, podejmującą problemy rynku pracy w Polsce. Wydaje czasopismo "Polityka Społeczna".

www.ipiss.com.pl

Ośrodek Badań nad Migracjami

Ośrodek jest interdyscyplinarną jednostką naukową na Uniwersytecie Warszawskim, skupiającą specjalistów z różnych dziedzin – demografów, socjologów, politologów oraz geografów. Ośrodek zajmuje się ruchami migracyjnymi, integracją oraz polityką migracyjną. Od 1991 r. Szczegółowo bada trendy w migracjach międzynarodowych i przygotowuje raporty SOPEMI dla OECD dotyczące Polski. Wyniki badań i projektów publikuje w serii "Prace Migracyjne"

www.iss.uw.edu.pl/osrodki/cmr/en/

Inną instytucją Uniwersytetu Warszawskiego zajmującą się problematyką migracyjną jest **Institut Polityki Społecznej na Wydziale Dziennikarstwa i Nauk Politycznych**.
www.ips.uw.edu.pl

Instituty Geografii i Historii Polskiej Akademii Nauk

Instytut Geografii prowadzi badania dotyczące struktury przestrzennej miast i ich transformacji. Pracownia Dziejów Migracji Masowych XIX i XX w. zajmuje się analizą migracji w kontekście historycznym. Wydaje czasopismo "Migracje i Społeczeństwo".

Instituty Socjologii i Geografii Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika w Toruniu

prowadzą badania dotyczące m.in. emigracji, integracji imigrantów w Polsce oraz ich statusu prawnego w Polsce.

www.geo.uni.torun.pl

Międzynarodowa Organizacja do Spraw Migracji (IOM)

IOM działa w Polsce od 2002 roku. Jego działania w Polsce dotyczą takich dziedzin jak: dobrowolne powroty, integracja, przeciwdziałanie handlu ludźmi, itp.

www.iom.pl

Środkowoeuropejskie Forum Badań Migracyjnych (CEFMR)

Środkowoeuropejskie Forum Badań Migracyjnych (ŚFBM) jest wspólnym programem badawczym Fundacji na rzecz Ludności, Migracji i Środowiska, Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania Polskiej Akademii Nauk oraz Międzynarodowej Organizacji do spraw Migracji.

www.cefmr.pan.pl

Deutscher Caritasverband e. V.
Abteilung Soziales und Gesundheit
Referat Migration und Integration
Karlstraße 40 · 79104 Freiburg
Isabell Zwania
+49 761 200-331
E-Mail: Isabell.Zwania@caritas.de

Anti-Rassismus Informations-Centrum
ARIC-NRW e.V.
Friedenstraße 11 · 47053 Duisburg
Hartmut Reiners
+49 203 28 48 73
E-Mail: Reiners@aric-nrw.de

Diözesan Caritasverband
für das Erzbistum Köln
Georgstr. 7 · 50676 Köln
Heike Lammertz
+49 221 2010-310
E-Mail: Heike.Lammertz@caritasnet.de

Landelijke Bureau ter bestrijding van
Rassendiscriminatie LBR
Schaatsbaan 51 · NL - 3013 AR Rotterdam
Leyla Hamidi
+31 10 20 10 201
E-Mail: Hamidi@lbr.nl

Caritas Polska
Skwer Kard.St.Wyszyńskiego 9
PI 01-015 Warszawa
Mirek Bieniecki
+48 22 33 48 522
E-Mail: migracje@caritas.pl

Caritasverband für die Stadt Köln
Antidiskriminierungsbüro
Stolzestr. 1 a · 50674 Köln
Kornelia Meder
+49 221 56046-0
E-Mail: Kornelia.Meder@caritas-koeln.de

für Köln